

Ishøj Kommune

Tryghed og Kriminalitetsforebyggelse

Notat vedrørende

Ishøj ungeprofilundersøgelse 2017

En kortlægning af trivselsproblemer, social kapital og risikoadfærd blandt elever i 7. og 8. klasserne

Udarbejdet af Stabsenheden for Tryghed og Kriminalitetsforebyggelse i januar 2018.
Ungeprofilundersøgelsen er gennemført på Skolesundhed.dk

Indhold

Resumé	2
Indledning	3
Ungeprofilundersøgelsen 2017	3
Trivsel	5
Trivsel: Generel velbefindende	5
Trivsel: Adgang til social støtte fra familie, voksne og venner	7
Trivsel: Konflikter	10
Trivsel: Mobning	14
Social kapital	16
Adfærd på nettet	19
Risikoadfærd	22
Tobaksrygning	22
Alkohol	22
Hash	22
Kriminalitet	22
Opsamling	24
Bilag: Undersøgelsesmetode	25
Om ungeprofilundersøgelsen generelt	25

Resumé

Ungeprofilundersøgelsen søger at kortlægge en række væsentlige aspekter af 7. og 8. klassers elevers sociale og sundhedsmæssige livsvilkår. Undersøgelsen baserer sig på spørgeskemaer besvaret af samtlige 7. og 8. klasser i Ishøj og indgår i en national kortlægning, der gør os i stand til at sammenligne besvarelser blandt elever fra Ishøj med besvarelser fra elever i resten af landet. Undersøgelsen er udarbejdet af en række aktører fra universiteter, styrelser og kommuner, og har til formål at kvalificere sundhedsmæssige og sociale indsatser nationalt og lokalt. I dette notat fremlægges data fra Ishøj med relevans for det kriminalitetsforebyggende arbejde i bredeste forstand.

Undersøgelsen viser, at flertallet af elever i Ishøjs 7. og 8. klasser trives i skolen, hjemmet og fritiden. Samtidig viser undersøgelsen at det kun er ganske få af eleverne, der er involveret i kriminalitet og andre former for risikoadfærd

Imidlertid viser det sig dog, at elever fra Ishøj hyppigere oplever problemer i ungdomslivet, end elever i resten af landet:

- Der opleves et markant højere konfliktniveau i skolen
- Flere elever oplever at have få kammerater og/eller voksne, man kan få hjælp fra
- Flere elever oplever sig mobbet i skolen
- Andelen af elever med lav social kapital er relativt høj

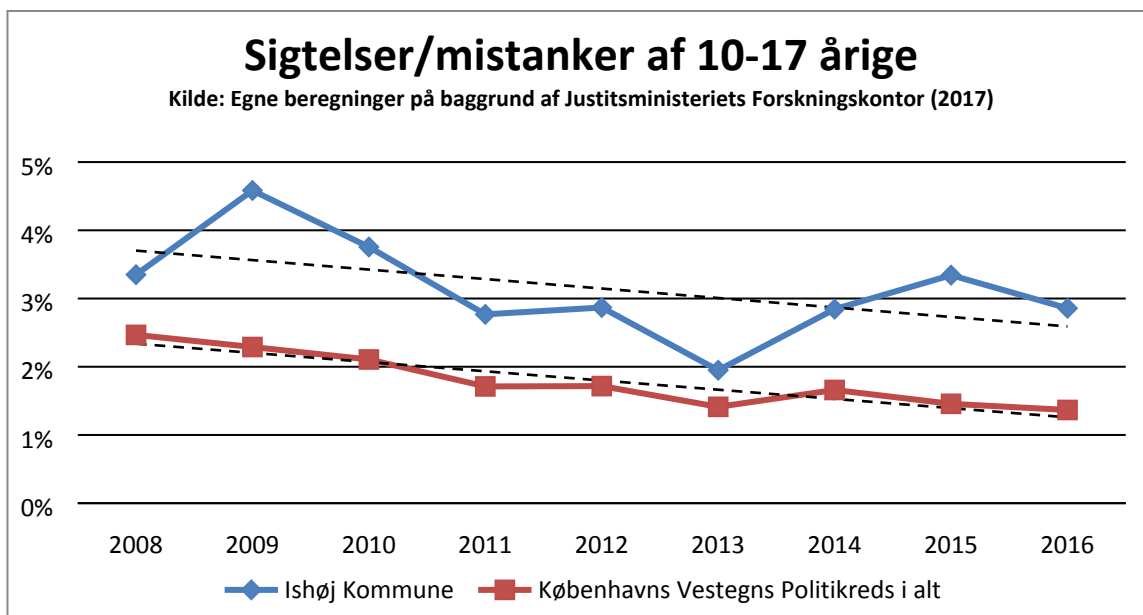
Udover at give et øjebliksbillede af ungdomslivet i Ishøj, har undersøgelsens resultater bidraget til at afdække på hvilke områder, det er relevant for SSP-samarbejdet på den enkelte skole - såvel som på det samlede kommunale niveau - at fokusere indsatsen. Håbet er, at det vil kvalificere det kriminalitetsforebyggende arbejde, så vi kan nå målet om at nedbringe antallet af unge, der sigtes eller mistænkes for kriminalitet.

Det er første gang Ishøj Kommune har gennemført ungeprofilundersøgelsen med et SSP-perspektiv. Ved at gentage undersøgelsen løbende, har vi mulighed for at følge udviklingen og at monitorere, om de indsatser, der iværksættes, gør en forskel.

Indledning

Flertallet af unge i Ishøj Kommune klarer sig godt. De er lovlige. De trives i skolen, i hjemmet og i fritiden. De er sunde. De tager en uddannelse. De overkommer de udfordringer, de møder.

Men et mindretal af unge klarer sig ikke så godt. For eksempel sigtes eller mistænkes omtrent 3 % af de 10-17-årige for en straffelovsovertrædelse i løbet af et år. Og selvom det er få, er det dog flere i Ishøj, end der ses de fleste andre steder i landet. I Ishøj sigtes/mistænkes således dobbelt så mange unge, som i politikredsen som helhed (se figur 1).

Figur 1 Unge i Ishøj sigtes hyppigere end i nabokommunerne. Set over en årrække er trenden dog for nedadgående – både i Ishøj, på Vestegnen og i Danmark.

Årsagerne til at unge begår kriminalitet er ikke entydige. Når en ung vælger at begå kriminalitet kan der være både umiddelbare og bagvedliggende faktorer, der spiller ind. Det kan være personlige psykologiske forhold som f.eks. den unges selvkontrol og begavelse. Det kan være normer og livsstil i den omgangskreds, den unge har. Familiemæssige forhold spiller også en rolle, ligesom den unges trivsel i skolen.

Faktorer, der virker ved at øge sandsynligheden for at unge udvikler en kriminel livsstil kaldes under ét *risikofaktorer*, mens faktorer der mindsker sandsynligheden betegnes *beskyttende faktorer*.

I Ishøj Kommune tror vi på, at vi kan reducere antallet af unge, der begår kriminalitet gennem en forebyggende indsats. Det kan vi fx gøre ved at reducere mængden af risikofaktorer, vores børn og unge udsættes for og styrke de beskyttende faktorer i vores børn og unges tilværelse.

Ungeprofilundersøgelsen 2017

I *Ungeprofilundersøgelsen 2017* har vi spurgt samtlige kommunens elever i 7. og 8. klasse om en række af de centrale livsvilkår, de vokser op under. Et formål med undersøgelsen er at give et bidrag til forklaringen på, hvorfor uforholdsmæssigt mange unge i Ishøj i ungdomsårene udvikler en kriminel livsstil. Undersøgelsen er gennemført anonymt via et elektronisk spørgeskema, der er blevet udfyldt i skoletiden.

Et væsentligt formål med at gennemføre *Ungeprofilundersøgelsen* er at give de lokale SSP-netværk på Ishøjs skoler et værktøj til at prioritere og målrette deres indsats. Det kan variere betydeligt på tværs af skoler, årgange og klasser, hvor problemer viser sig.

SSP-netværkene i Ishøj er sammensat af skoleledelse, SSP-lærere og -pædagoger, gadeplansmedarbejdere, politibetjente, UU-vejledere og ungdomsskolemedarbejdere. Netværke-

ne rummer således den tværfaglighed og praksiserfaring, der er nødvendig for at forebygge ungdomskriminalitet. De lokale SSP-netværk modtager derfor de detaljerede undersøgelsesresultater om netop de unge, de har ansvaret for i det daglige.

Nærværende notat om udvalgte resultater fra *Ungeprofilundersøgelsen 2017*, giver derimod et SSP-perspektiv på det tidlige ungdomsliv i Ishøj mere generelt. Intentionen med rapporten er, at den kan danne grundlag for udvikling og opfølgning centralt – både på politisk og administrativt niveau.

Notatet består af en række temaafsnit¹, der behandler relevante sider af unges livsvilkår: trivsel, social kapital og risikoadfærd (herunder misbrug og kriminalitet). Til slut sammenfattes resultaterne.

---

¹ Udover de temaer, der behandles i denne rapport, spørges der i Ungeprofilundersøgelsen også ind til en lang række andre temaer, særligt indenfor sundhedsområdet. Disse data anvendes lokalt af sundhedstjenesten og præsenteres samlet andetsteds.

Trivsel

Fænomenet *trivsel* kan – i stil med beslægtede begreber som tryghed og tilfredshed – være lettest at konstatere, når det *ikke* er tilstede; altså når der er tale om egentlig *mistrivsel*.

Ikke desto mindre søger man ofte også at måle trivslen hos enkeltelever og i klasser og skoler (f.eks. i forbindelse med Undervisningsministeriets Nationale Trivselsmåling).

I Ungeprofilundersøgelsen indgår også en række spørgsmål, der på forskellig vis kan belyse aspekter af elevernes trivsel:

- Generel velbefindende i skole, familie og fritid
- Adgang til social støtte fra venner/veninder og voksne
- Konflikter i skolen
- Mobning

Spørgsmålene er beslægtede med spørgsmålene i den Nationale Trivselsmåling, men afviger både i formuleringer og svarmuligheder på flere punkter, hvorfor de ikke kan sammenlignes én til én. Det bemærkes endvidere, at Ungeprofilundersøgelsen kun omfatter 7. og 8. klasser, mens Den Nationale Trivselsmåling dækker samtlige elever fra 4.-9. klasse.

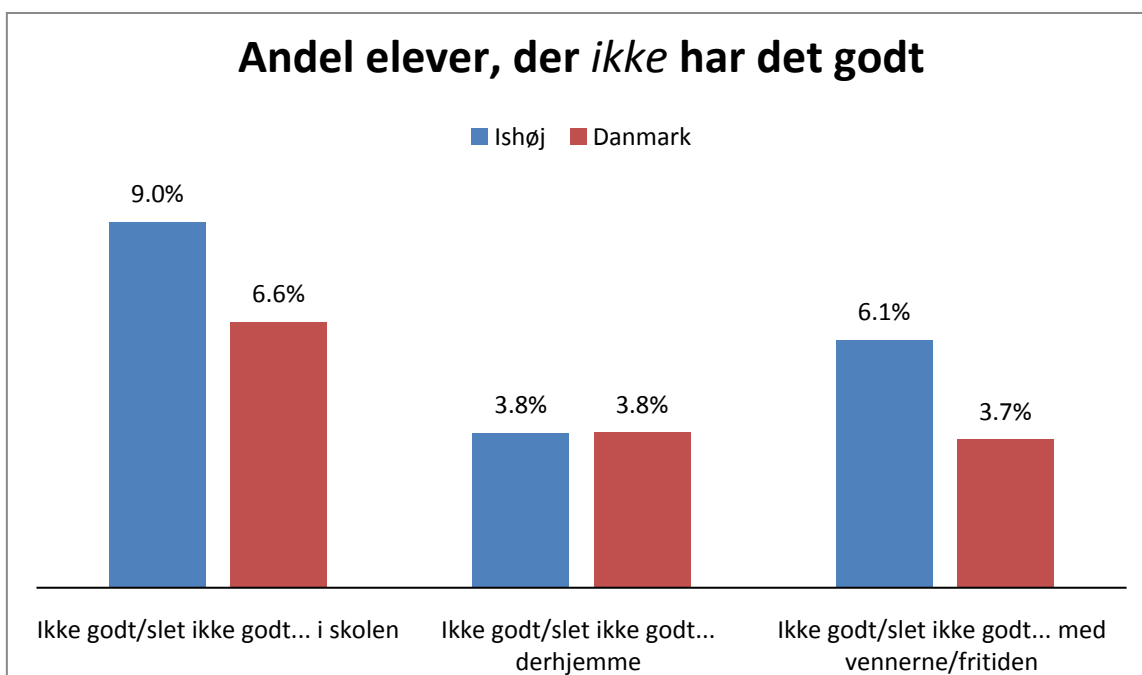
Trivsel: Generel velbefindende

En af de måder, man kan pejle elevers trivsel er ved simpelthen at spørge dem, hvordan de har det. Det aspekt af trivsel, man her afdækker, kan betegnes som ”generel velbefindende”. Et stort flertal af elever udtrykker, at de generelt har det godt i de tre vigtige områder af børne-/ungelivet, undersøgelsen spørger til: skolen, familien og fritiden.

Hvordan har du det for tiden?	Rigtig godt/godt	Ikke godt/ Slet ikke godt
I skolen?	91%	9%
Derhjemme?	96%	4%
Med vennerne/fritiden?	94%	6%

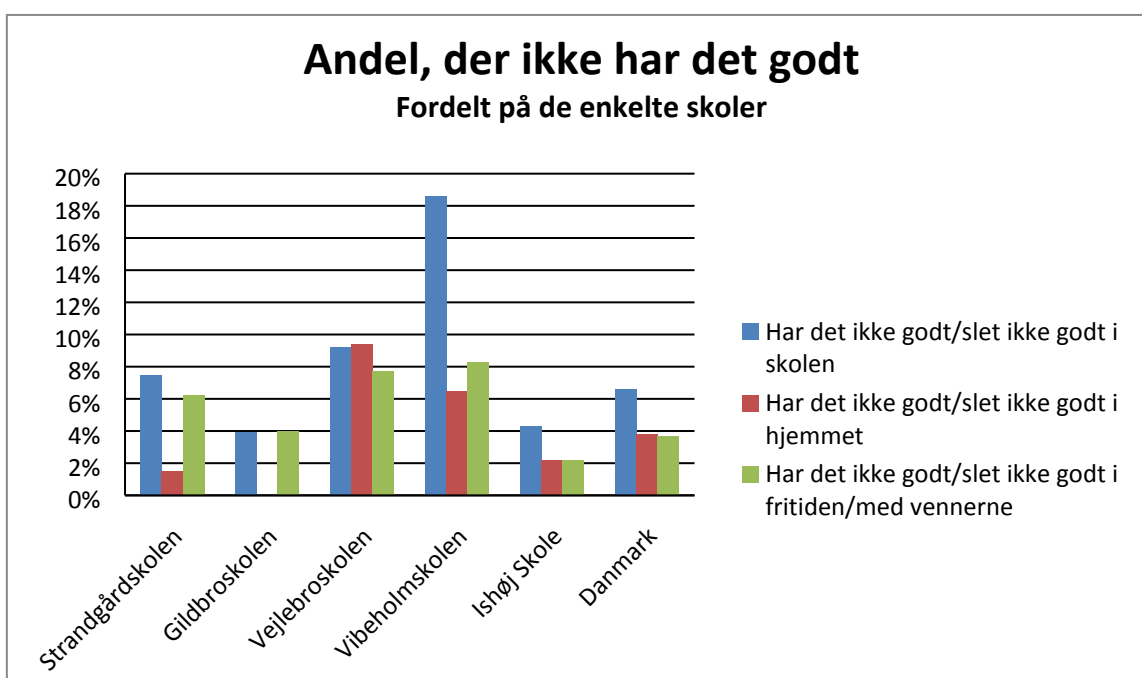
Resultaterne minder om dem, der typisk findes i skolelægens årlige udskolingsundersøgelse af elever i 9. klasse.

Set i forhold til landsgennemsnittet, oplever lidt flere elever i Ishøj, at de *ikke* eller *slet ikke* har det godt i skolen og i fritiden. Andelen der oplever *ikke* eller *slet ikke* at have det godt derhjemme svarer til landsgennemsnittet. Generelt er der dog tale om relativt små forskelle (se figur herunder).

Figur 2 Forskellene mellem elever i Ishøj og resten af landet er små, når der måles på deres generelle velbefindende

På skoleniveau ser andelenes således ud:

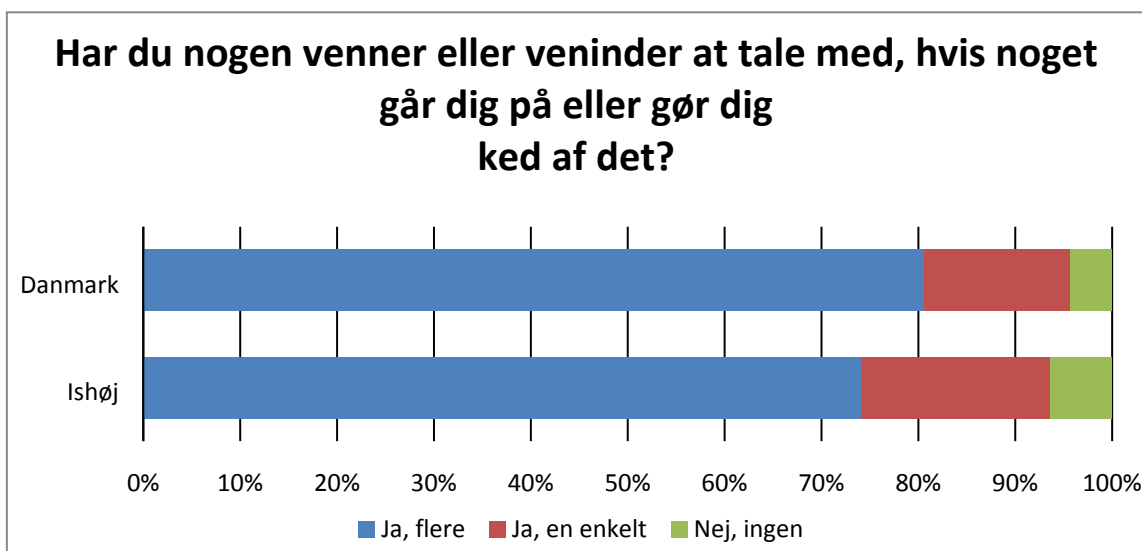

Figur 3 Mange elever fra Vibeholmskolens 7. og 8. klasse svarede på undersøgelsestidspunktet, at de ikke har det godt i skolen

Trivsel: Adgang til social støtte fra familie, voksne og venner

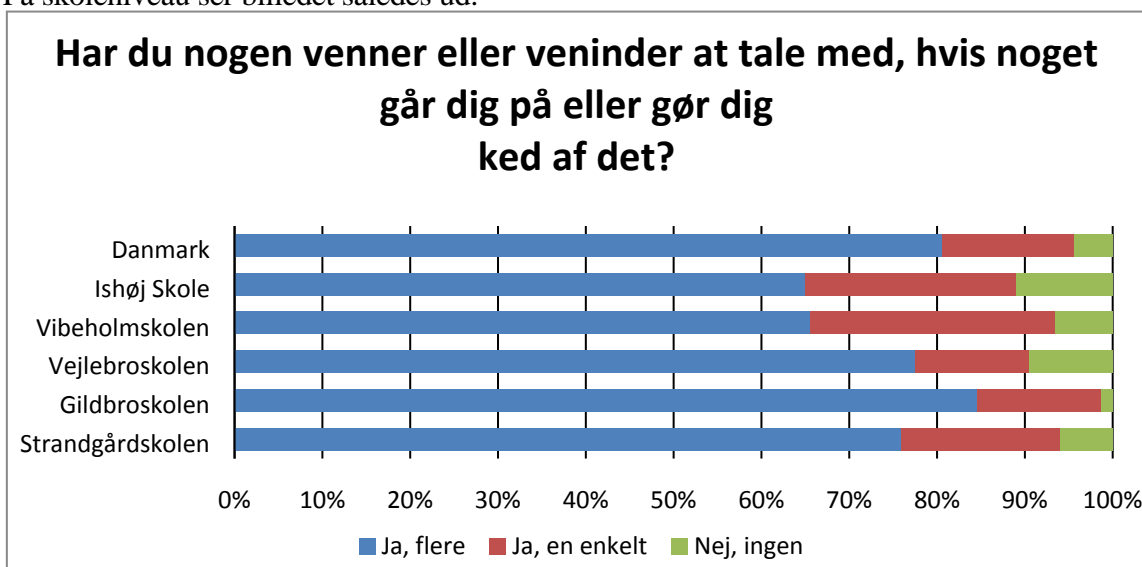
Ingen går i gennem et (ungdoms)liv uden modgang. Et vigtigt perspektiv på trivsel er derfor, om eleverne oplever, at der er nogle, der er klar til at hjælpe, når der er problemer.

Som det fremgår af figurene nedenfor, er der – i forhold til resten af landet – lidt flere unge i Ishøj, der kun har enkelte – eller slet ingen – venner eller veninder at tale med om problemer.

Figur 4 Hver fjerde Ishøj-elev har kun én eller slet ingen venner/veninder at tale med

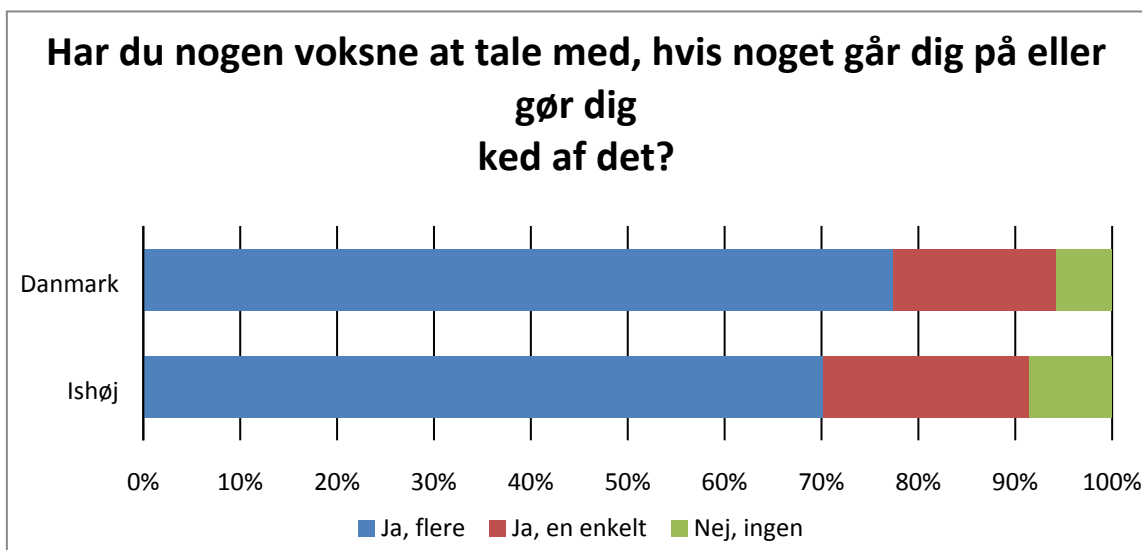
På skoleniveau ser billedet således ud:

Figur 5 Ishøj Skole og Vibeholmskolen er de skoler, der mest markant skiller sig ud fra landsgennemsnittet

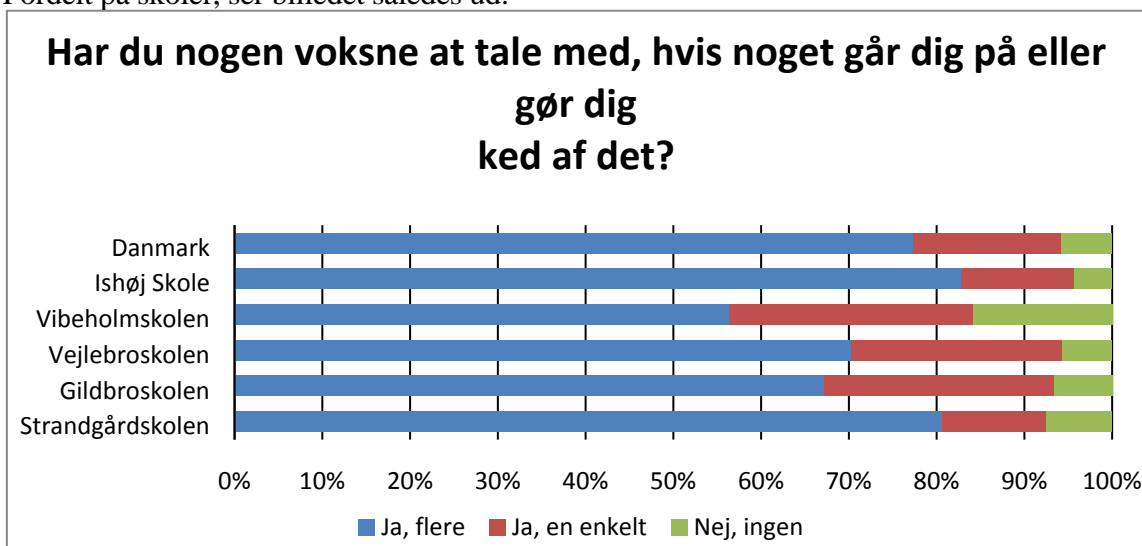

Heller ikke voksne er tilgængelige for hjælp i det omfang, elever på landsplan oplever.

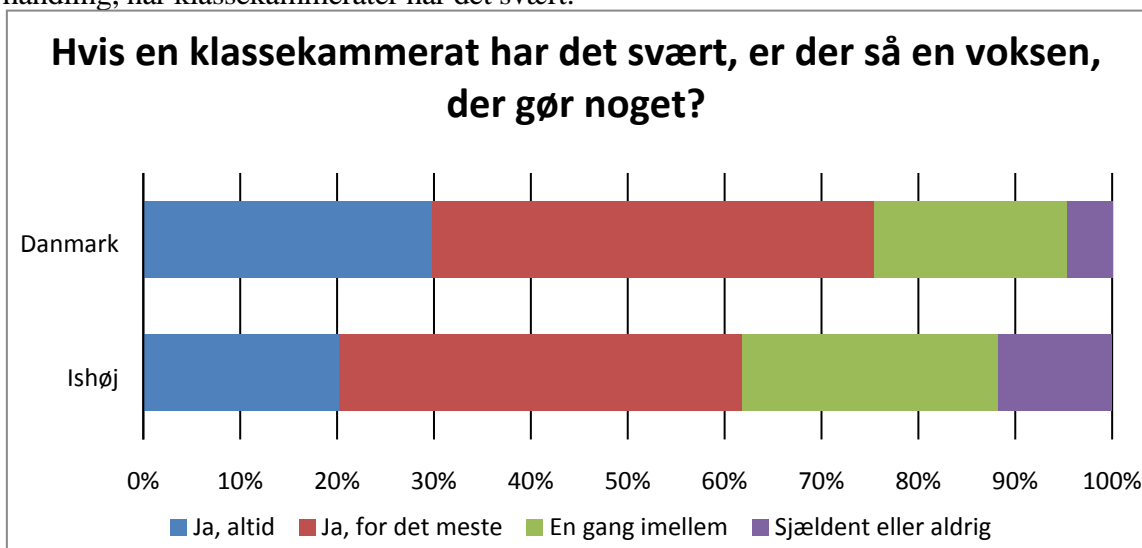
Figur 6 Næsten en tredjedel af eleverne har ingen eller kun en enkelt voksen at tale med

Fordelt på skoler, ser billedet således ud:

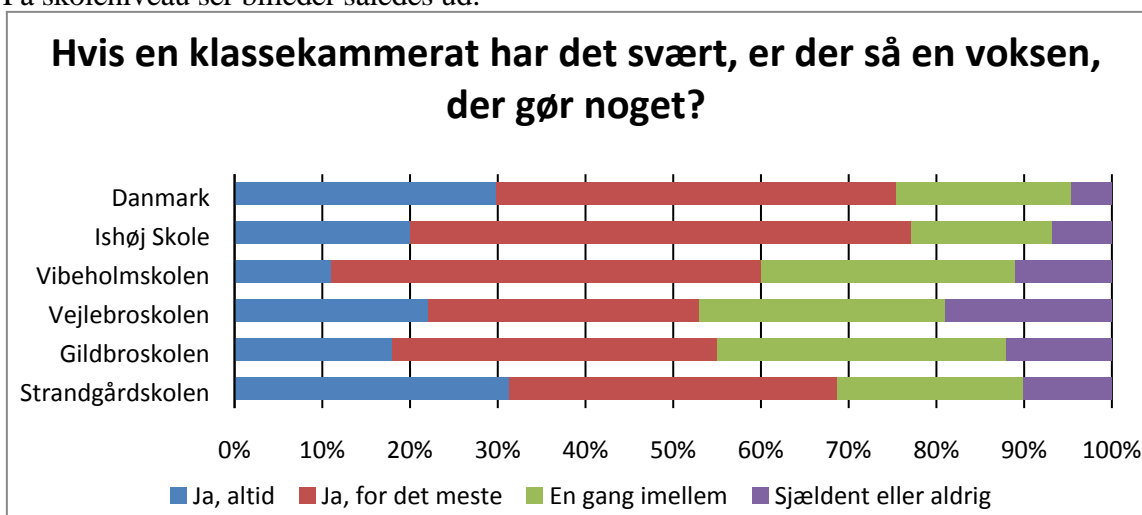
Figur 7 Vibeholmskolen skiller sig ud med mange elever, der på undersøgelsestidspunktet oplevede ikke at have nogle voksne – eller kun en enkelt – at tale med

Der ses et tilsvarende mønster i et beslægtet spørgsmål, hvor der spørges ind til de voksnes handling, når klassekammerater har det svært:

Figur 8 Antallet af elever der ikke oplever at voksne handler er markant højere end på landsplan

På skoleniveau ser billeder således ud:

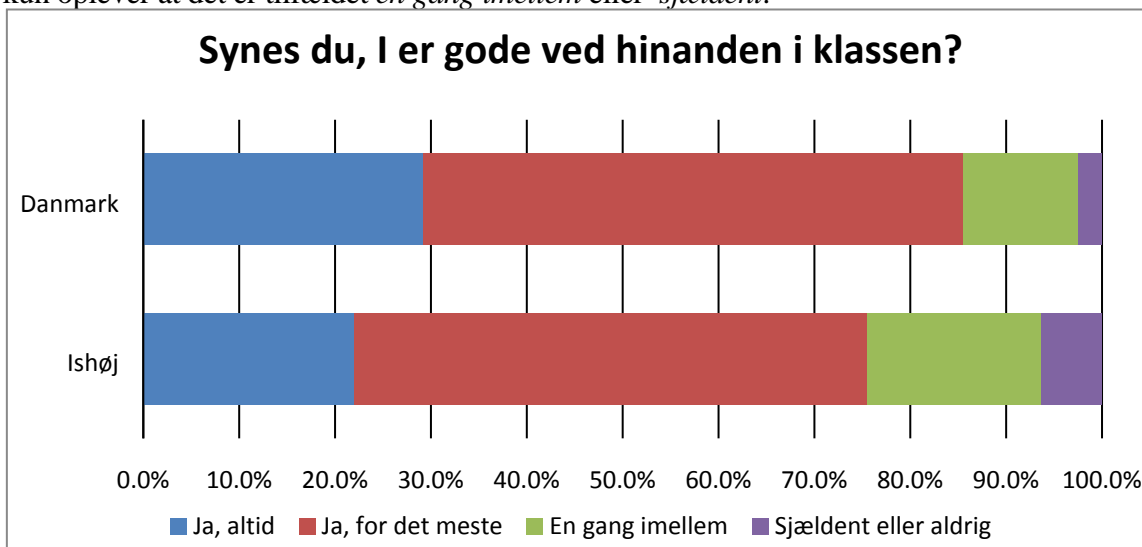
Figur 9 Kun Ishøj Skole er på niveau med landsgennemsnittet i dette spørgsmål

Adgangen til social støtte, når noget volder problemer i ungdomslivet, synes - alt i alt - at være noget mindre i Ishøj, end jævnaldrene oplever på landsplan.

Trivsel: Konflikter

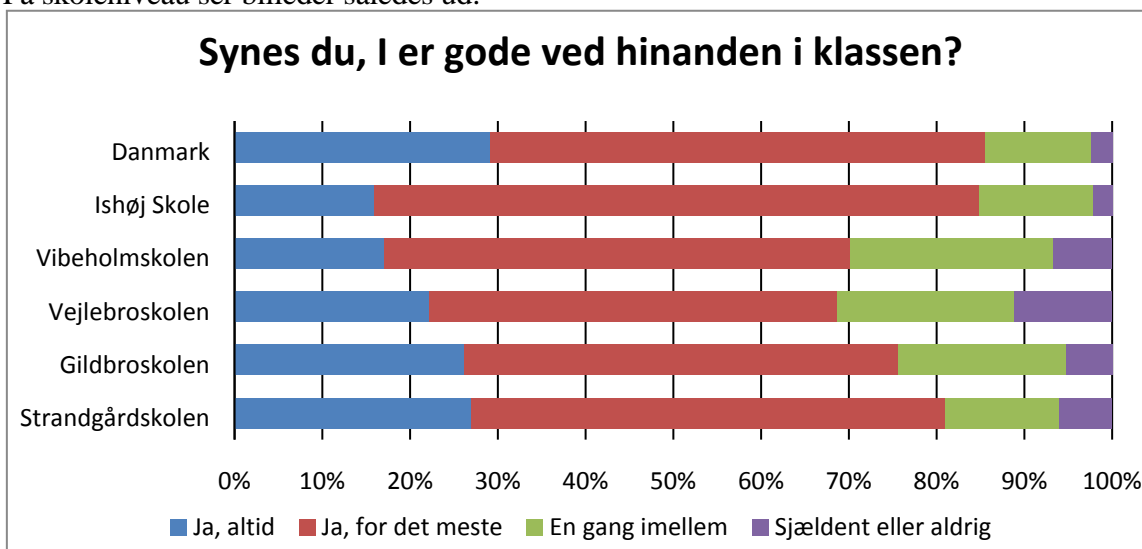
Et tredje perspektiv på (mis)trivsel er oplevelsen af konflikter, altså oplevelsen af at de sociale relationer er problemfyldte.

Det store flertal af elever oplever, at man *altid* eller *for det meste* er gode ved hinanden i klassen. Men der er alligevel en del flere elever på Ishøjs skoler, end i resten af landet, der kun oplever at det er tilfældet *en gang imellem* eller *sjældent*.

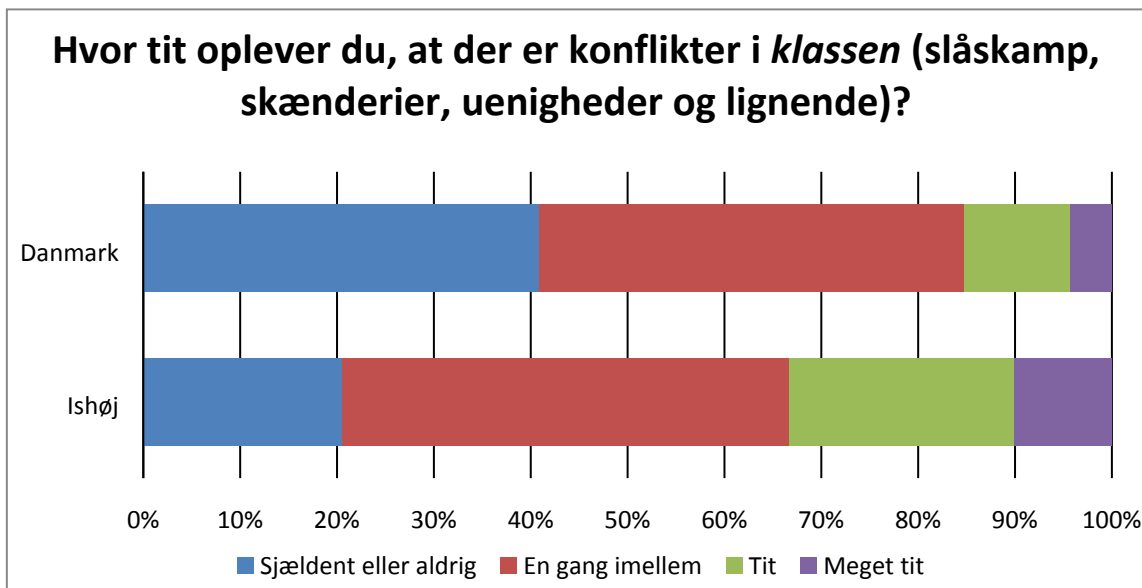
Figur 10 Ishøj ligger noget værre end landsgennemsnittet

På skoleniveau ser billeder således ud:

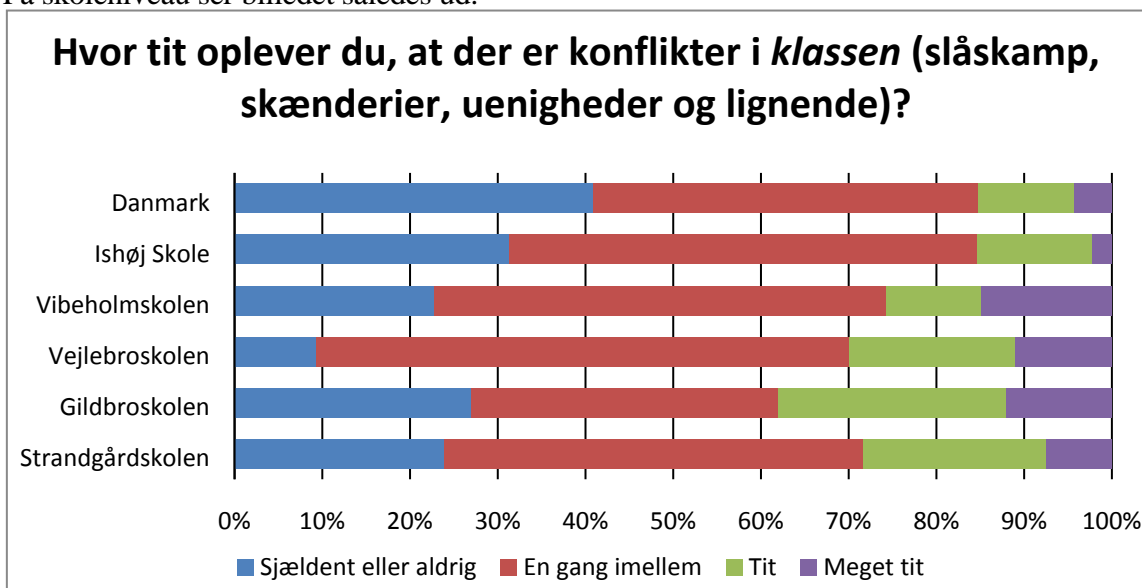
Figur 11 Ishøj Skole ligger på niveau med landsgennemsnittet, efterfulgt af Strandgårdskolen

Følgende figurer viser, at markant flere elever i Ishøj oplever hyppige konflikter i klassen, end elever andre steder i landet.

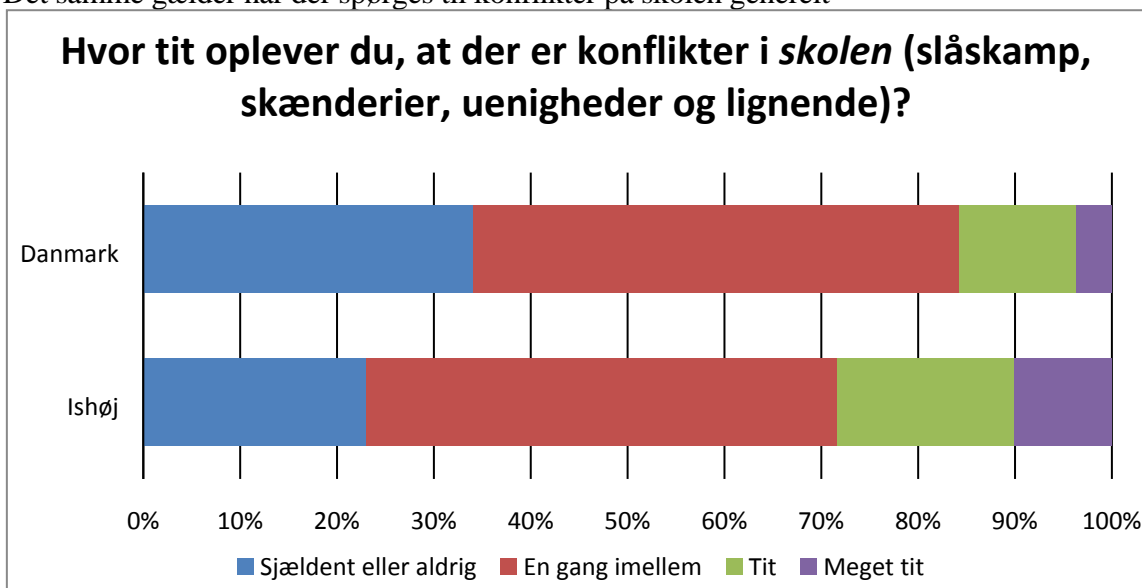
Figur 12 Konflikter i klassen er markant hyppigere i Ishøj end på landsplan

På skoleniveau ser billedet således ud:

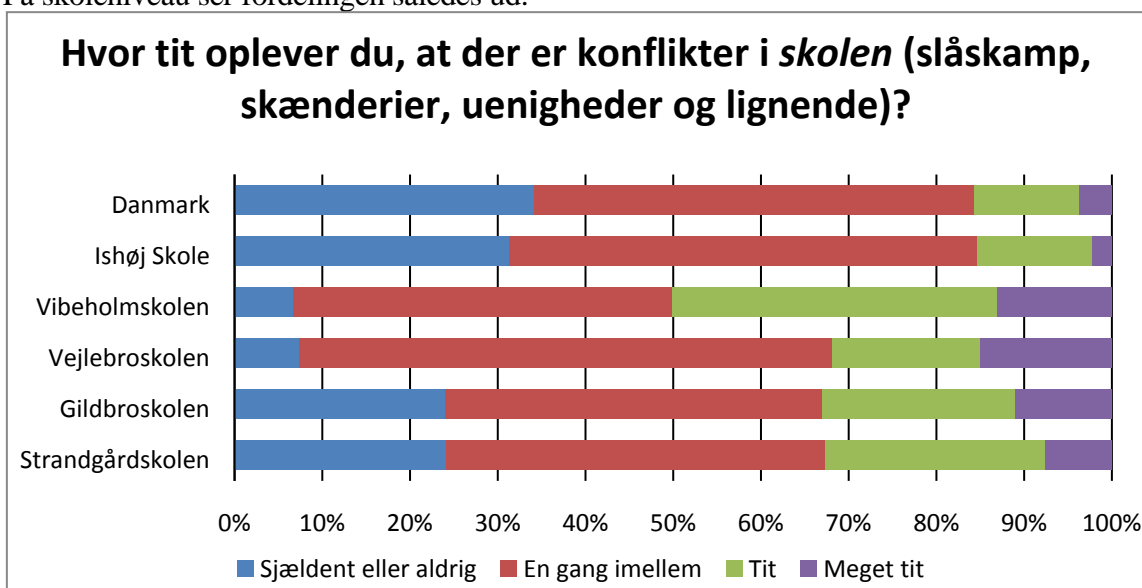
Figur 13 Bortset fra på Ishøj Skole, synes et forhøjet konfliktniveau at være et generelt problem i Ishøjs udskolingsklasser

Det samme gælder når der spørges til konflikter på skolen generelt

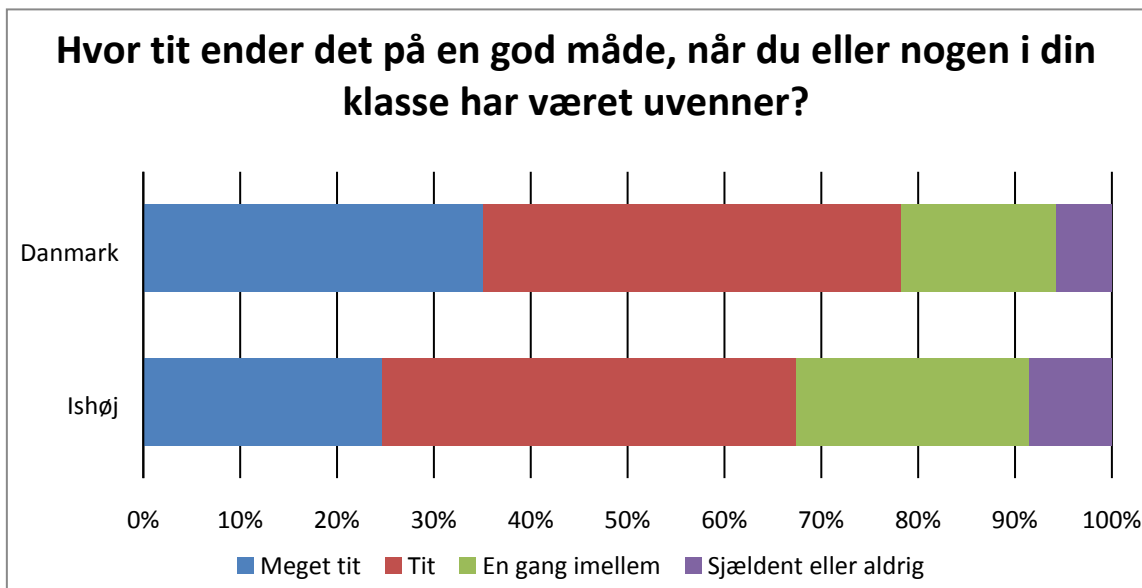
Figur 14 Elever oplever også konflikter på skolen generelt

På skoleniveau ser fordelingen således ud:

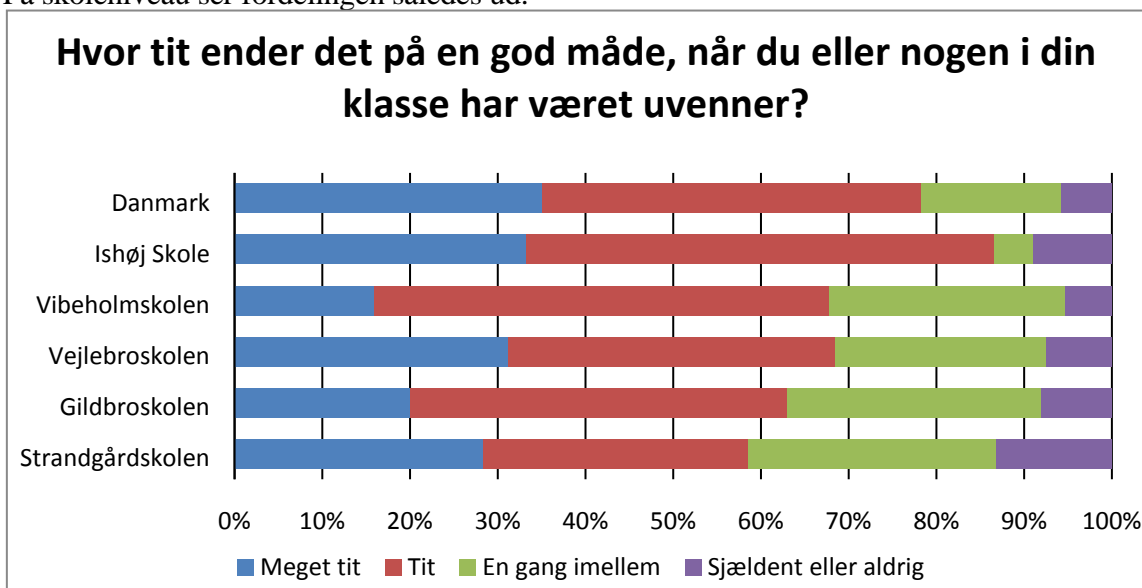
Figur 15 Ishøj Skole er den eneste skole, der ligger på niveau med landsgennemsnittet

Et højt konfliktniveau er ikke nødvendigvis et problem, hvis konflikterne løses på tilfredsstillende vis, men også på dette område er billedet værre i Ishøj end på landsplan.

Figur 16 De fleste konflikter løses også i Ishøj, men billedet er også her, at vi klarer os dårligere end på landsplan

På skoleniveau ser fordelingen således ud:

Figur 17 Ishøj Skole klarer sig her noget bedre end på landsplan, mens resten af de kommunale skoler ligger under landsgennemsnittet

Samlet set peger Ungeprofilundersøgelsen således på, at konflikter fylder relativt meget i udskolingselevernes hverdag.

Trivsel: Mobning

Et fjerde trivselsperspektiv finder vi, når vi ses på mobning. Her skal det nævnes, at Børns Vilkår udsendte i oktober 2017 en temarapport om mobning. Af rapporten fremgik det, at Ishøj Kommune er den kommune, hvor den største andel af eleverne oplever mobning. Rapporten baserede sig på data fra Undervisningsministeriets Nationale Trivselsmåling (der blev gennemført i foråret 2017).

Spørgsmålene, der direkte relaterer sig til mobning i nærværende Ungeprofilundersøgelse følger derimod Statens Institut for Folkesundheds *Skolebørnsundersøgelse*, der gennemføres hvert fjerde år, senest i 2014². I undersøgelsen spørges der dels til udsathed for mobning, dels til medvirken i mobning.

Statens Institut for Folkesundhed definerer en elev som udsat for mobning/udsættende andre for mobning, hvis eleven svarer, at han/hun er blevet mobbet/har udsat andre for mobning mindst 2-3 gange om måneden inden for de seneste to måneder.

Spørgsmålene i Undervisningsministeriets Nationale Trivselsmåling er formuleret anderledes og har andre svarmuligheder, hvorfor data i de to undersøgelser ikke er 1:1 sammenlignelige. Herudover skal der erindres om, at vi i denne undersøgelse alene har data fra 7. og 8. klasses elever, mens Den Nationale Trivselsmåling undersøger 4.-9. klasse.

Tabellen herunder viser andelen af elever i 7. og 8. klasse, der er ”udsat for mobning”, ifølge *Ungeprofilundersøgelsen*.

Skole	Andel, der er blevet mobbet
Ishøj Skole	8,7%
Vibeholmskolen	13,2%
Gildbroskolen	6,6%
Strandgårdsskolen	9,0%
Vejlebroskolen	5,6%
Ishøjs kommunale skoler i alt	8,8%
Danmark	3,4%

I forhold til Børns Vilkårs Temarapport, der analyserede data fra Den Nationale Trivselsmåling, kan billedet umiddelbart læses mere positivt. Hvor Børns Vilkår fandt, at 16,3% var udsat for mobning, er tallet iflg. ungeprofilundersøgelsen ”kun” 8,8%. Forklaringen på forskellen i tallene skyldes dog nok primært de forskellige formuleringer af spørgsmål og svarmuligheder i de to undersøgelser. I ungeprofilundersøgelsen ligger Ishøj således også markant over landsgennemsnittet.

Der kan med rette stilles spørgsmål ved begge de to undersøgelser evne til særligt præcist at indkredse omfanget af et komplekst fænomen som mobning med kun et enkelt spørgsmål. Om det er 8 procent, 16 procent eller et helt tredje tal, der mest præcist afspejler omfanget af mobning er således uklart. Det vil nok afhænge af, hvordan fænomenet mobning nærmere afgrænses. Hvad der derimod *ikke* synes at være så megen tvivl om er, at omfanget af mobberelaterede problematikker er større i Ishøj, end det ses på landsplan. Det peger begge undersøgelser entydigt på.

Tabellen herunder viser andelen af elever i 7. og 8. klasse, der svarer at de har været med til at mobbe. Også her er andelen i Ishøj markant over landsgennemsnittet.

² <http://www.si-folkesundhed.dk/Udgivelser/Bøger%20og%20rapporter/2015/Skolebørnsundersøgelsen%202014.aspx>

Skole	Andel, der har være med til at mobbe
Ishøj Skole	0,0%
Vibeholmskolen	6,6%
Gildbroskolen	5,3%
Strandgårdsskolen	9,2%
Vejlebroskolen	5,5%
Ishøjs kommunale skoler i alt	5,7%
Danmark	1,6%

Social kapital

Begrebet social kapital dækker over de ”ressourcer” man kan trække på gennem de sociale relationer man besidder i et fællesskab. Social Kapital antages at være en væsentlig årsag til andre centrale forhold, så som trivsel, sundhed, fravær, risikoadfærd mv. Analyser af tidligere gennemførte ungeprofilundersøgelser har vist en klar sammenhæng mellem social kapital og en række andre centrale forhold.

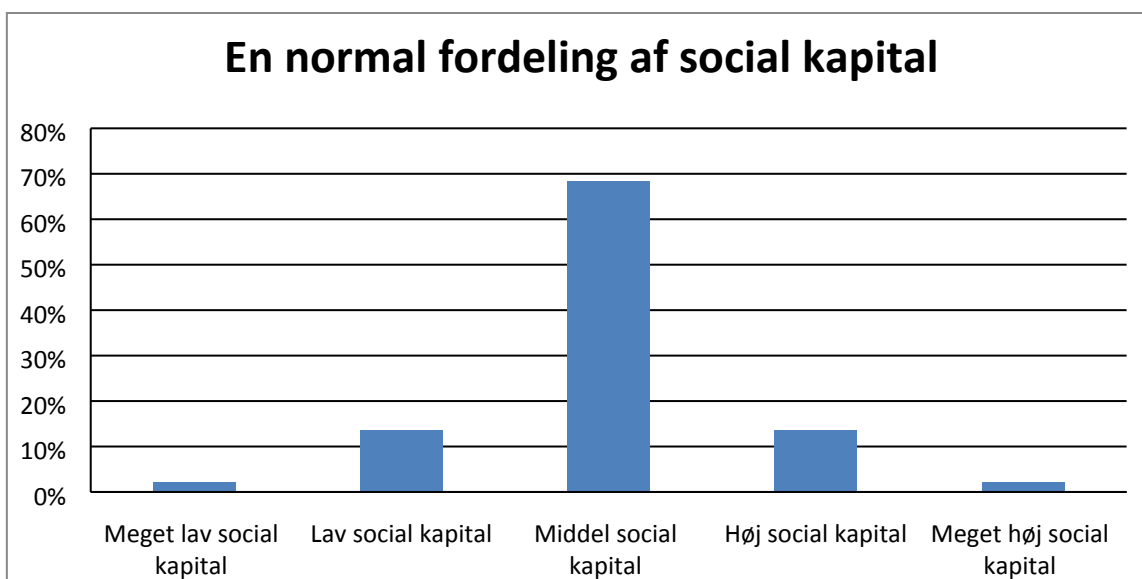
Jo større social kapital, desto færre har skadet sig selv; desto færre ryger; desto færre har begået kriminalitet osv. Ligesom elever, der oplever lav social kapital i deres klasse, oftere er blevet mobbet, har denne gruppe oftere været udsat for vold og andre former for kriminalitet. De er altså også oftere ofre for en række forskellige former for risikoadfærd.³

Ungeprofilundersøgelsen forsøger at måle elevernes oplevelse af, hvor meget social kapital de ”besidder” ved hjælp af en metode udviklet af professor, dr.jur. Flemming Balvig. De enkelte elevers sociale kapital beregnes som et samlet tal på baggrund af en række spørgsmål, der handler om tillid, mulighed for at få hjælp og oplevelsen af samhørighed i klassen.

Spørgsmålene, der anvendes til at beregne elevernes sociale kapital
Hvor mange i din klasse kan du rigtig godt lide at være sammen med?
Hvor mange i din klasse ville du kunne betro en hemmelighed?
Forestil dig, at du har et problem med dine forældre. Hvor mange i din klasse, tror du, ville hjælpe dig med dette problem, hvis du spørger dem om det?
Forestil dig, at du har et økonomisk problem. Hvor mange i din klasse, tror du, vil låne dig fx 200 kr. i 2 måneder, hvis du spurgte dem?
Forestil dig, at du har et problem med at blive drillet eller mobbet af andre på skolen. Hvor mange i din klasse tror du ville hjælpe dig med dette problem, hvis du spørger dem?
Forestil dig, at du har et problem med at følge med i et eller flere fag. Hvor mange i din klasse, tror du, vil hjælpe dig med dette problem, hvis du spørger dem?
Synes du, at der er et godt sammenhold i klassen?
Synes du, at man er god til at lytte til hinanden i klassen?

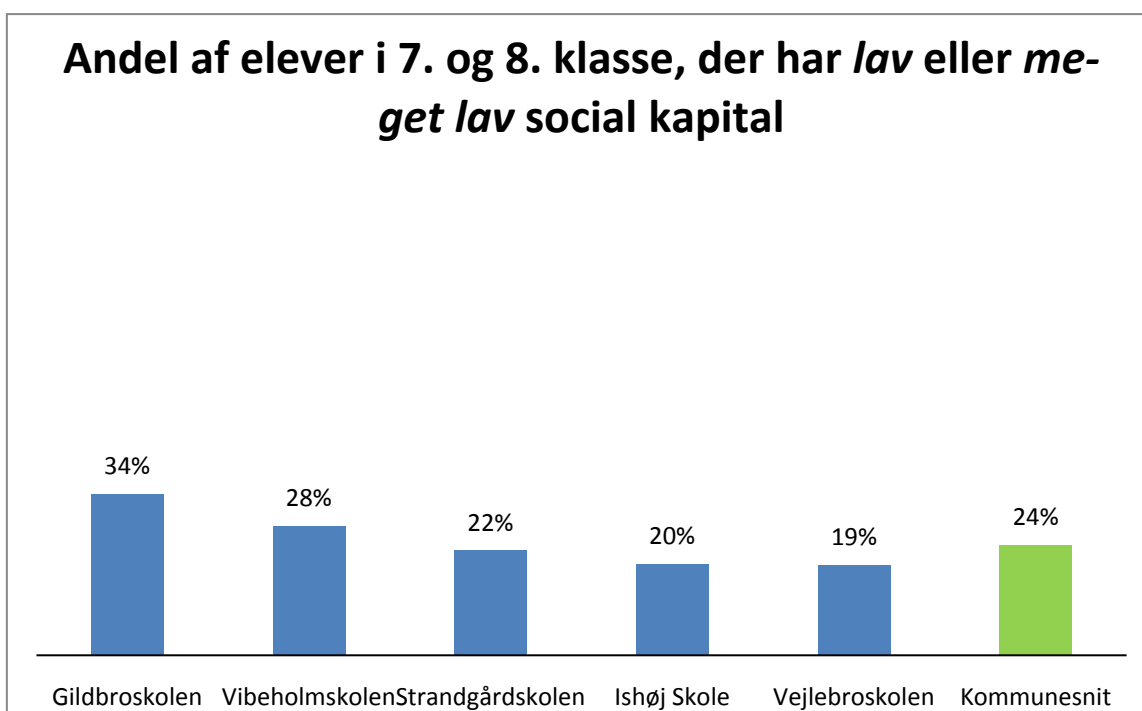
På baggrund af besvarelsen af de otte spørgsmål kan man beregne hvor ”meget” social kapital, en elev besidder i klassen. Figuren nedenfor viser, hvordan elever almindeligvis fordeler sig med hensyn til social kapital. De fleste har et middel niveau, mens færre har et lavt/højt niveau og næsten ingen har et meget lavt/meget højt niveau.

³ Komiteen for Sundhedsoplysning (2016) Ungeprofilundersøgelsen 2015, s.20-25

Figur 18 En teoretisk normalfordeling

Til dette notat er det alene beregnet, hvor stor en andel af eleverne i Ishøjs folkeskoler, der placerer sig i kategorierne ”Meget lav social kapital” og ”Lav social kapital”. Jævnfør ovenstående figur vil man normalvis forvente, at knap 16% af eleverne placerer sig i en af disse to kategorier. I de undersøgte Ishøj-klasser er der dog 24%, der placerer sig i disse kategorier. Figuren nedenfor viser andelen på de enkelte skoler.

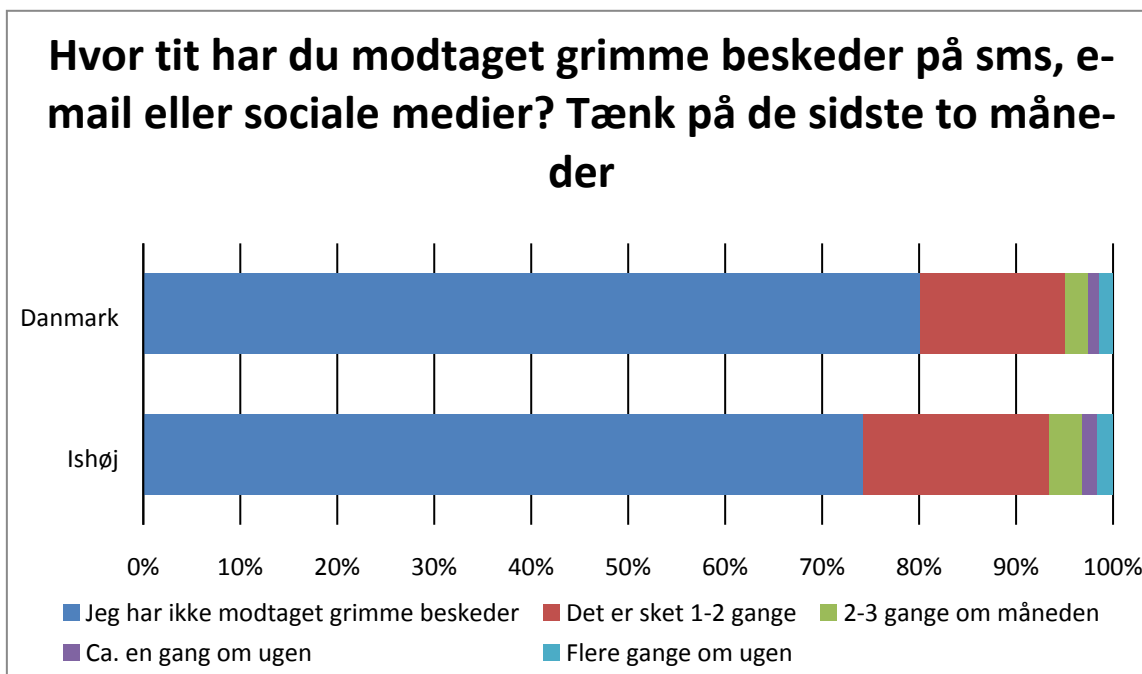
Figur 19 Den normale andel af unge med *lav* eller *meget lav* social kapital er 16%. Generelt ligger Ishøjs skoler et stykke over dette niveau. Bemærk at social kapital kan variere meget fra klasse til klasse, hvorfor man skal være varsom med at konkludere for bastant på skolers gennemsnitsværdier, når kun få klasser indgår i målingen.

Det skal bemærkes, at andelen af elever med lav social kapital varierer rigtig meget fra klasse til klasse, hvorfor man ikke bør konkludere på de enkelte skolers evne til generelt at understøtte social kapital, når vi kun har undersøgt 7. og 8. klassetrin. Det må dog konstateres, at relativt mange elever på Ishøjs skoler oplever lav social kapital i deres klasse. Faktisk er der ingen af de undersøgte klasser i Ishøj, hvor kun 16% (som er det normale) oplever lav

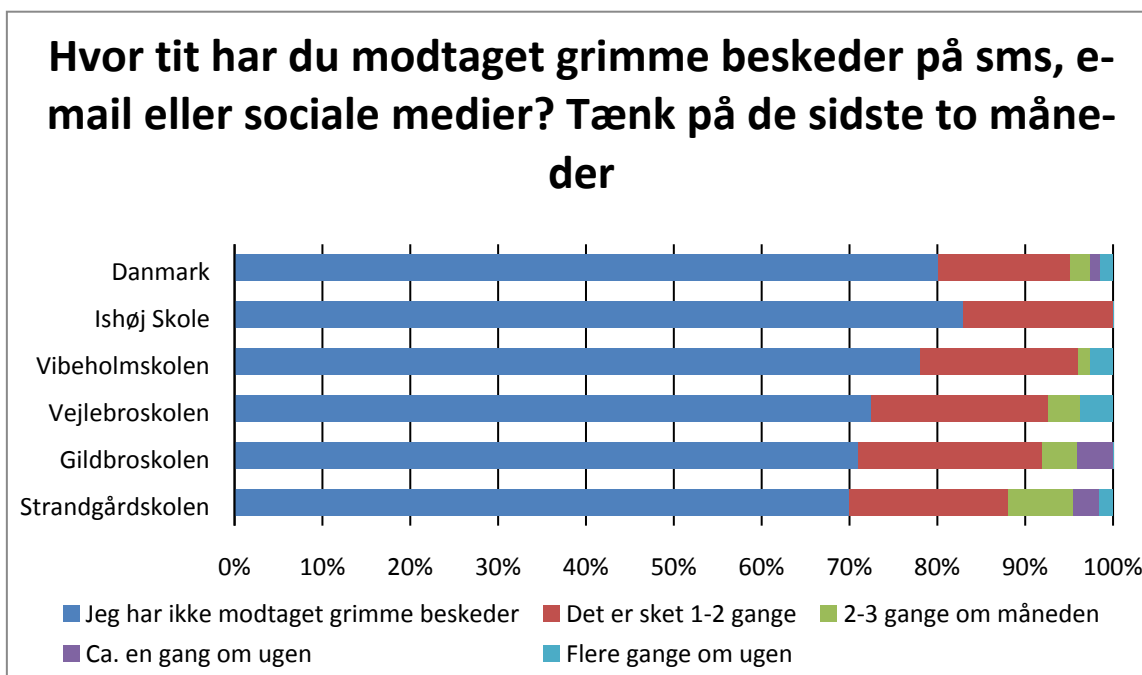
eller meget lav social kapital. Dette resultat harmonerer med de ovenfor beskrevne problemer med mistrivsel i form af konflikter og mindre social støtte fra kammerater og voksne.

Adfærd på nettet

I takt med udbredelsen af digitale platforme og sociale medier udspiller en større del af unges liv sig i cyberspace. Derfor er der i Ungeprofilundersøgelsen også en række spørgsmål vedrørende de unges adfærd på nettet.

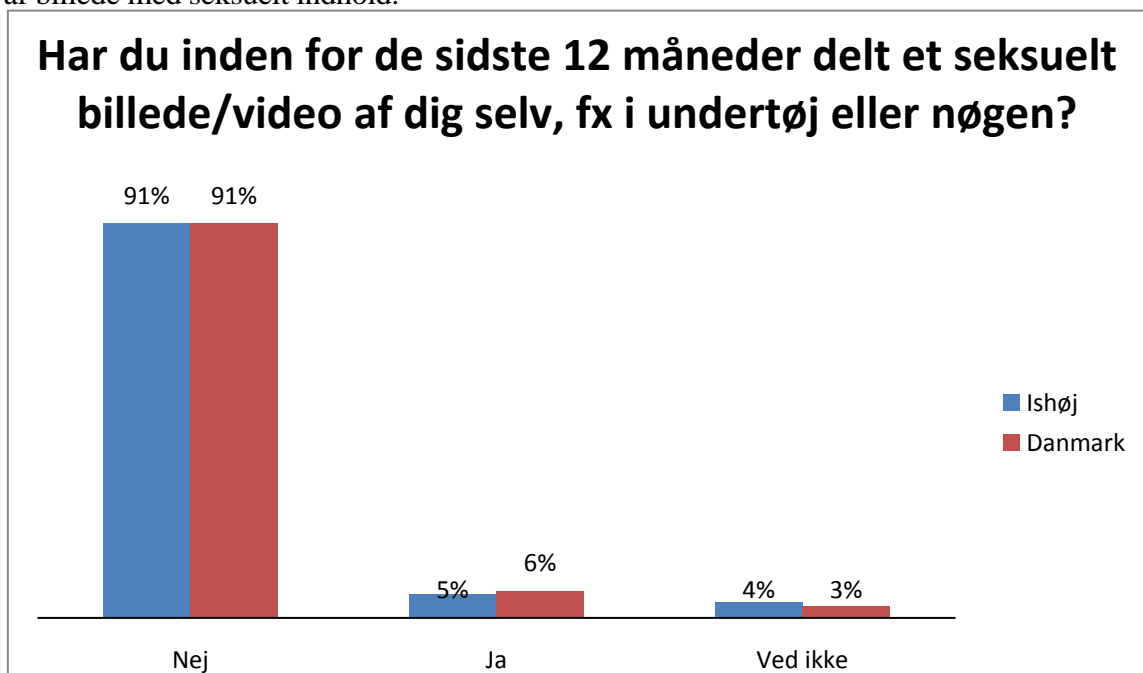

Figur 20 Konflikter, mobning og lignende kan f.eks. udspille sig på sociale medier i form af grimme beskeder. En ud af fire 7. og 8. klasseselever har oplevet dette.

Figur 21 Der er nogen variation på tværs af skolerne

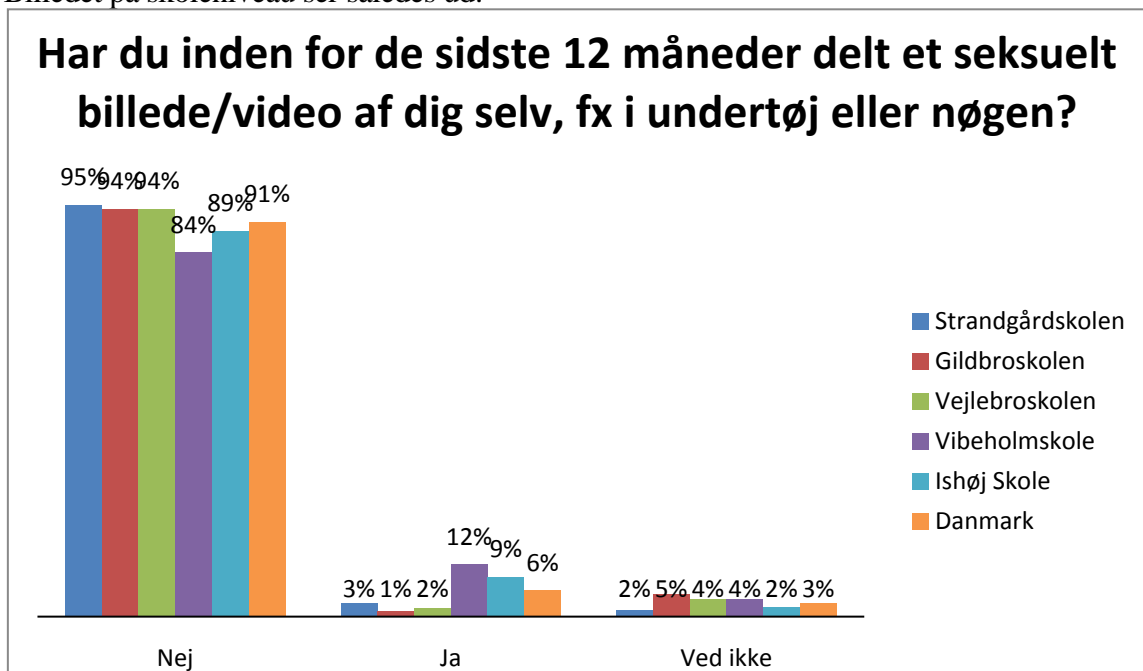
Et andet område, der har fyldt meget i den offentlige debat om unges liv på nettet er deling af billede med seksuelt indhold.

Figur 22 Billedet i Ishøj svarer til billedet på landsplan

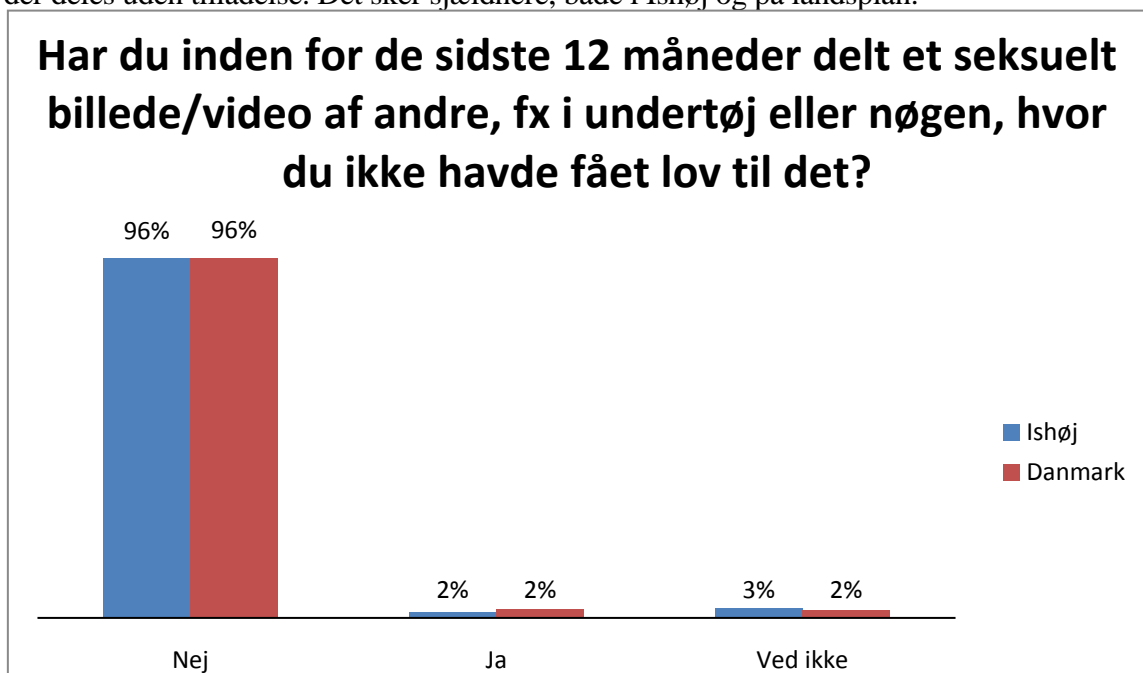
Deling af seksuelle billeder ses således af og til på 7. og 8. klassetrin. Fænomenets omfang er på niveau med landsgennemsnittet.

Billedet på skoleniveau ser således ud:

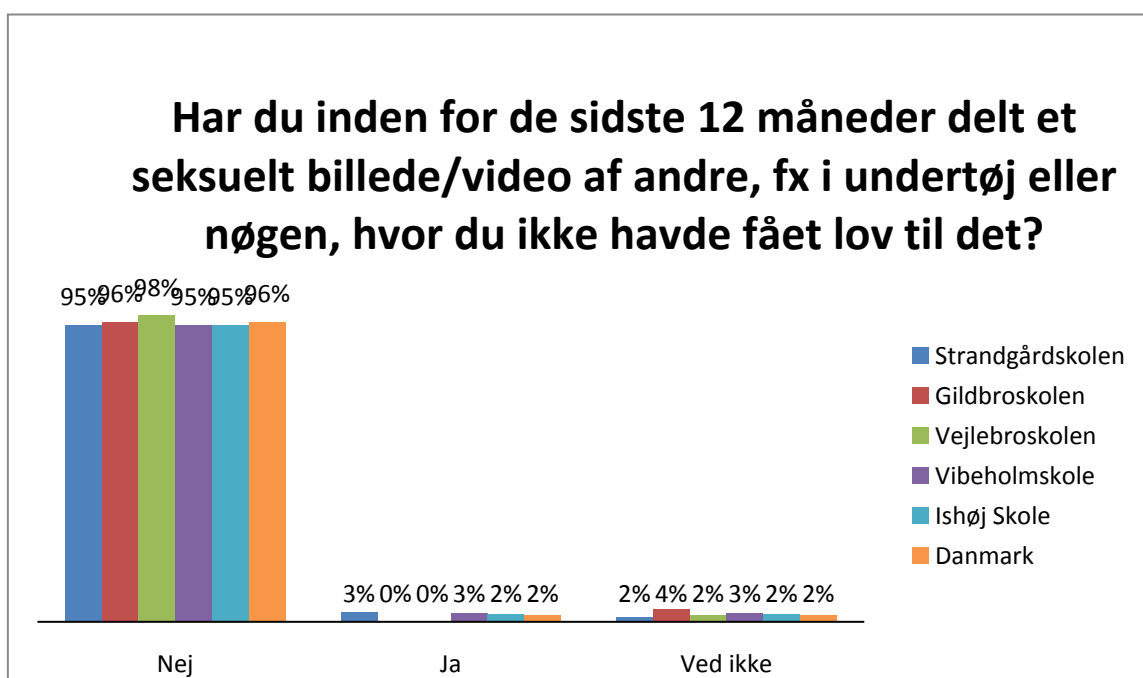
Figur 23 Fænomenet er tilsyneladende mere udbredt på Ishøj Skole og Vibeholmskolen, hvorimod de resterende skoler ligger under landsgennemsnittet

Der hvor deling af seksuelle billeder/videoer bliver problemfyldt (og ulovligt!) er når billeder deles uden tilladelse. Det sker sjældnere, både i Ishøj og på landsplan.

Figur 24 Billedet i Ishøj svarer til landsplansniveauet

Billedet på skoleniveau ser således ud:

Figur 25 Forskellene på tværs af skoler er små

Undersøgelsen giver os et lille indblik i en digital verden, der ikke nødvendigvis er synlig for de kommunale ledere og medarbejdere, der har med de unge at gøre til dagligt. De unges digitale liv er et område med stor offentlig bevågenhed og et område, som man både i den ordinære undervisning og i SSP-undervisningen har fokus på. Umiddelbart må man på baggrund af denne undersøgelse konkludere, at 7. og 8. klassernes netadfærd i Ishøj ikke fremstår udpræget forskellig fra 7. og 8. klasser i resten af landet.

Risikoadfærd

Begrebet risikoadfærd dækker over en række former for adfærd, der øger risikoen for sociale og/eller sundhedsmæssige problemer. I Ungeprofilundersøgelsen spørges der til forskellige former for risikoadfærd. Generelt viser undersøgelsen dog, at de fleste undersøgte former for risikoadfærd ikke i noget særligt omfang er tilstede i så ung en population, som 7. og 8. klasses elever udgør. I afsnittet herunder behandles de former for risikoadfærd, der oftest undersøges, nemlig tobaksrygning, alkohol, hashrygning og kriminalitet.

Tobaksrygning

7 % af eleverne har prøvet at ryge en cigaret. Kun godt 1% angiver at ryge ugentligt, hvilket ikke adskiller sig fra resultaterne på landsplan.

Flere, nemlig 15%, har prøvet at ryge e-cigaretter. 2% ryger e-cigaretter ugentligt. Det er flere end på landsplan.

20% har prøvet at ryge vandpibe, hvilket er mere end dobbelt så mange som på landsplan. Men også her er det kun 2%, der ryger ugentligt, hvilket dog stadig er hyppigere end på landsplan, hvor under 1% ryger vandpibe ugentligt.

Alkohol

Ungeprofilundersøgelsen har en række spørgsmål om unges brug af alkohol, fuldskab og lignende. På samtlige spørgsmål placerer Ishøj sig under landsgennemsnittet. 80% har således aldrig drukket noget, der indeholder alkohol, mod 67% på landsplan. Tilsvarende har færre prøvet at være fulde, færre har drukket 5 genstande eller mere ved en enkelt lejlighed inden for den seneste måned og så videre. Forældre til unge i Ishøj tillader også i markant mindre grad, at de unge drikker, end det ses i resten af landet.

De unges forklaringer på, hvorfor de vælger ikke at drikke, adskiller sig også i høj grad fra resten af landet, da markant flere svarer "Pga. min religion" og "Fordi jeg ikke bryder mig om alkohol", mens færre angiver, at de ikke synes, de er gamle nok.

Det er oplagt at konkludere, at risikoadfærd i form af alkoholforbrug er markant mindre udbredt i Ishøj pga. muslimske medborgeres religiøst begrundende holdninger til alkohol.

Hash

Kun 2,5 % af eleverne i Ishøj svarer, at de har prøvet at ryge hash, marihuana, pot eller skunk. Det afviger ikke fra landsgennemsnittet. Generelt må man nok sige, at en mere præcis vurdering af omfanget af hashforbrug blandt Ishøjs unge kræver, at en ældre målgruppe undersøges, da hashbrug kun i yderst begrænset omfang forekommer blandt unge i denne aldersgruppe. Tidligere gennemførte Ungeprofilundersøgelser har vist at forbruget af hash først rigtigt sætter ind i 15-16 års alderen og stiger frem til tyverne, hvor over halvdelen af unge har prøvet det.

Kriminalitet

Eleverne bliver i undersøgelsen spurgt, om de har begået forskellige former for ungdomskriminalitet. Som det fremgår af tabellen herunder, er det store flertal af elever i 7. og 8. klasse lovlydige. Forskellene på elever fra Ishøj og elever fra resten af landet er ganske små, når vi ser på ungdomskriminaliteten. Cykeltyveri, grafitti og det at "slå nogen, hvor det ikke er for sjov" er de eneste områder, hvor forskelle er større end et enkelt procentpoint. Der synes dog overvejende at være en tendens til at elever fra Ishøj har begået en smule flere kriminelle handlinger, end elever på landsplan har.

Så mange elever i 7. & 8. klasse har ikke...	Ishøj	Danmark
...taget noget fra deres forældre uden at få lov	84%	83%
...stjålet penge tøj eller andet fra andre end deres forældre	97%	97%
...stjålet varer i en butik uden at betale	96%	95%
...stjålet en cykel	93%	96%
...lavet graffiti uden tilladelse	94%	97%
...med vilje ødelagt ting de ikke selv ejer	91%	92%
...brudt ind eller forsøgt at bryde ind i en lejlighed, et værelse, et hus eller lignende for at tage noget	98%	99%
...ved hjælp af trusler eller tvang taget noget eller forsøgt at tage noget	99%	99%
...medbragt kniv eller andet våben på steder, hvor det ikke er tilladt	96%	96%
...slået nogen, hvor det ikke var for sjov	91%	93%

Kriminalitet er således på ingen måde normal adfærd blandt 7. og 8. klasses elever i Ishøj (eller i Danmark generelt). Kriminaliteten begås tværtimod af en lille minoritet - og begynder desuden først rigtigt at komme til udtryk, når de unge er lidt ældre end de er i 7. og 8. klasse. Indsatser rettet mod elever i folkeskolen må således i høj grad ses som proaktivt forebyggende, og f.eks. have fokus på de tegn på mistriksel, der er identificeret tidligere i rapporten, snarere end kriminalitet som sådan.

Omvendt bør den lille minoritet, der rent faktisk begår kriminalitet allerede på 7. og 8. klassetrin, måske vække særlig opmærksomhed fra kommunens side, da det ikke - anno 2017 - "blot" er normal ungdomsafærd af begå kriminalitet, men tværtimod udtryk for en ret ualmindelig opførsel, der kan være indikation på en mere alvorlig, negativ udvikling.

Opsamling

Det overordnede billede, de SSP-relevante data fra Ungeprofilundersøgelsen tegner, er ikke så overraskende: De fleste har et godt ungdomsliv, men flere unge i Ishøj oplever problemer, end der ses på landsplan.

I 7. og 8. klasse er det kun en meget lille minoritet, der er involveret i kriminalitet og anden risikoadfærd. Det gælder i forhold til

- Uhensigtsmæssig adfærd på nettet
- Kriminalitet
- Hashmisbrug
- Rygning
- Alkohol – hvor Ishøjs unge er markant mere tilbageholdende end unge i resten af landet

Alvorlige sociale problemer som kriminalitet og misbrug kan således stadig forebygges, hvis vi får fat i eleverne, mens de er i denne aldersgruppe.

Undersøgelsen peger også på en retning, når der skal tages stilling til, hvordan vi kunne lykkes bedre med forebyggelsen: Relativt mange elever på 7. og 8. klassetrin oplever et problematisk socialt miljø i skolen.

Det kommer til udtryk i form af

- Et højere konfliktniveau,
- Færre hjælpe relationer
- Hyppigere mobbeproblematikker
- Lavere social kapital

Problemerne varierer fra skole til skole og fra klasse til klasse, men at bidrage til at styrke det sociale miljø i udskolingen må siges at være et oplagt fokusområde for SSP-samarbejdet på de enkelte skoler i de kommende år. Dette gælder ikke mindst, da nyere dansk kriminologisk forskning peger på elever, der ikke synes om at gå i skole, som det problem, der bør fylde mest i horisonten, hvis man ønsker en tidlig og effektiv kriminalitetsforebyggende indsats⁴.

---

⁴ Balvig, F. (2011) Lovlydig Ungdom. Glostrup: Det Kriminalpræventive Råd (s. 128-144)

Bilag: Undersøgellesmetode

Ungeprofilundersøgelsen blev gennemført som en elektronisk spørgeskemaundersøgelse blandt samtlige 7. og 8. klasser på Ishøjs folkeskoler. Undersøgelsen blev udført i oktober 2017 på platformen skolesundhed.dk.

Besvarelsen foregik i skoletiden med henblik på at sikre en høj svarprocent (den endte på 87%, hvilket er ganske tilfredsstillende).

Undersøgelsen er anonym, hvorfor det ikke er muligt at se hvilke elever, der har svaret hvad. Dette er for at sikre så sandfærdige svar som muligt på følsomme spørgsmål (f.eks. om kriminalitet). For yderligere at sikre anonymitet er der for en række følsomme spørgsmål ikke mulighed for at opgøre data på klasse eller årgangsniveau.

Svardata der vurderes relevante for SSP-samarbejdet er efterfølgende blevet behandlet i Excel med henblik på at opgøre svarfordelinger på kommune- og skoleniveau. Stabsenheden Tryghed og Kriminalitetsforebyggelse tilbyder endvidere de lokale SSP-netværk (og andre) at lave særlige træk/analyser, såfremt dette ønskes. Der kan f.eks. være tale om analyser af årgange/klasser, i det omfang anonymiseringshensynet tillader det. Der kan i et vist omfang krydses data – igen dog begrænset af anonymiseringen.

Om ungeprofilundersøgelsen generelt

Der henvises til <https://www.skolesundhed.dk/Files/CMS/2017-07-12%20Én%20undersøgelse%20om%20unge%20i%20Danmark%202017.pdf>